

Odhad směsi se statickým ukazovátkem i komponentami¹

- dvourozměrný výstup, bez řízení
- simulovaná data
- inicializace odhadu - zašuměné parametry ze simulace
- standardní odhad / odhad s pevnými kovariancemi šumů komponent
- model ukazovátka $f(c_t|\alpha) = \alpha_{c_t}$

Simulují se data ze směsi normálních, dvourozměrných regresních komponent a statického ukazovátka

$$y_t = \theta_i + e_t, \quad i = 1, 2, \dots, n_c$$

kde y_t je výstup v čase t ,

$\theta_i = \begin{bmatrix} (\theta_1)_i \\ (\theta_2)_i \end{bmatrix}$ jsou parametry statických komponent s dvourozměrným výstupem,

n_c je počet komponent.

Předpoklady: $e \sim N(0, r)$, r konstantní.

Sci značení: y - yt, θ - th, r - cv.

Úloha: Simulace a odhad s modelem směsi statických komponent - základní konfigurace pro odhad směsi.

Poznámka

Inicializace odhadu směsi komponent je velice důležitá. Pokud nejsou počáteční centra komponent dostatečně blízko dat, jsou váhy w_t prakticky nulové (hodnota distribuce normálního rozdělení velmi rychle klesá se vzdáleností od střední hodnoty) a odhad je velmi nepřesný nebo dokonce selhává. Proto je vždy třeba počátečnímu nastavení center (středních hodnot) a šířce (kovarianční matici) odhadovaných komponent věnovat patřičnou péči.

Zde pro inicializaci využijeme znalost "skutečných" parametrů ze simulace. Jako počáteční hodnoty parametrů v odhadu použijeme skutečné hodnoty parametrů, a ty více nebo méně zašumíme.

Tento trik v inicializaci, který je z praktického hlediska "nefér" použijeme proto, že nám zde jde spíše o testování odhadu směsi (při kterém zkoušíme, co tento odhad dokáže), než o skutečný odhad, např. pro reálná data, kde samozřejmě "skutečné" parametry neznáme.

Doporučené experimenty

1. Komponenty modelu jsou statické. Tedy každá komponenta je gaussovský kopeček se středem daným regresními koeficienty th a šířkou úměrnou rozptylu cv . Protože komponenty jsou dvourozměrné, pohybujeme se v rovině a středy jsou body. Volbou středů a rozptylů můžeme volit klastry, které se překrývají nebo naopak jsou prakticky disjunktní. Podle

---

¹Tato úloha je paralelní s úlohou T71MixDyn a liší se jen modelem ukazovátka, který je zde statický.

toho je možno nastavit situaci, kdy klasifikace je triviální a čekáme, že všechny rozhodnutí budou správné nebo naopak, kdy správná klasifikace je velmi obtížná a jsme spokojeni i s určitým procentem správných rozhodnutí.

Zkuste nastavit své vlastní soustavy a ověřte procento správných klasifikací.

2. Odhad modelu směsi je dosti obtížný a lze konstatovat, že bez nějaké inicializace (nalezení středů komponent poblíže center skutečných klastrů) nebude úspěšný. V této úloze se používají počáteční parametry odvozené od skutečných parametrů soustavy (parametry ze simulace).

Zkuste tyto parametry nastavit ručně a sledujte jejich vliv na odhad (zejména jeho počáteční fázi).

3. Jedna z velice úspěšných možností jak přimět odhad, aby se na začátku "chytil", je buď neodhadovat rozptyly komponent a ponechat je počáteční malé nebo s jejich odhadem začít až v průběhu odhadování. Odhad/neodhad rozptylů je možno zvolit pomocí parametru *IstCov*. Zpožděné odhadování je třeba doprogramovat: `if t>100, ... , end`. Zkuste odhadovat různými způsoby a porovnejte výsledky.

Program

```
// P71Mix1Stat.sce
// Mixture estimation - static components and pointer model
// - simulated data two-dimensional data
// - initialization by parameters from simulation + noise
// - with or without estimation of covariances of components
// FOR NC>5 IT IS NECESSARY TO SET PARAMETERS FOR SIMULATION
[u,t,n]=file(); // find working directory
chdir(dirname(n(2))); // set working directory
clear("u","t","n") // clear auxiliary data
exec("ScIntro.sce",-1),mode(0) // intro to session
rand('seed',0)

nd=100; // number of data
nc=3; // number of components
I_estCov=0; // estimation of noise covariances ? 0|1 no|yes

// simulated reg.coef.
Sim.Cy(nc).th=[0.9 -.5]';
Sim.Cy(nc-1).th=[0.4 0.6]';
Sim.Cy(nc-2).th=[-.7 -.5]';
Sim.Cy(nc-3).th=[-.1 .8]';
Sim.Cy(nc-4).th=[.5 -.1]';
// simulated noise covariances
Sim.Cy(nc).sd=0.1*[1 0;0,1];
Sim.Cy(nc-1).sd=0.1*[1 0;0,1];
Sim.Cy(nc-2).sd=0.1*[1 0;0,1];
Sim.Cy(nc-3).sd=0.1*[1 0;0,1];
Sim.Cy(nc-4).sd=0.1*[1 0;0,1];
// simulated pointer parameters
```

```

Sim.Cp.th=fnorm(ones(1,nc)+.1,2);

Sim.ct(1)=1;           // initial pointer

// initial parameters
a=.8;                 // std of scattering initial parametr
for j=1:nc            // from those used in simulation
    [mr,mc]=size(Sim.Cy(j).th);
    Ps=[Sim.Cy(j).th;1]+[a*rand(mr,mc,'n');0]; // initial parameters
    Est.Cy(j).V=Ps*Ps'; // statistics
    Est.Cy(j).th=Sim.Cy(j).th+a*rand(2,1,'n'); // pt.est. of reg.coef
    Est.Cy(j).sd=.1*eye(2,2); // standard deviation
end
Est.ka=ones(1,nc); // counter
Est.Cp.V=ones(1,nc); // pointer statistics
Est.Cp.th=fnorm(ones(1,nc)); // pointer parameter
w=fnorm(ones(1,nc)); // weights

// SIMULATION =====
for t=2:nd
    Sim.ct(t)=sum(rand(1,1,'u')>cumsum(Sim.Cp.th))+1; // pointer
    j=Sim.ct(t); // active component
    y=Sim.Cy(j).th+Sim.Cy(j).sd*rand(2,1,'norm'); // output
    Sim.yt(:,t)=y;
end

// ESTIMATION =====
printf(' ')
for t=2:nd
    if t/10==fix(t/10), printf(' '); end
    for j=1:nc
        [xxx,G(j)]=GaussN(Sim.yt(:,t),Est.Cy(j).th,Est.Cy(j).sd);
        // proximity
    end
    Lq=G-max(G);
    q=exp(Lq);

    ww=q'.*Est.Cp.th; w=ww/sum(ww); // generation of weights
    wt(:,t)=w';

    // Update of statistic
    Ps=[Sim.yt(:,t)' 1]; // extended reg.vec.
    for i=1:nc
        Est.Cy(i).V=Est.Cy(i).V+w(i)*Ps'*Ps; // information matrix
        Est.ka(i)=Est.ka(i)+w(i); // counter
        Est.Cp.V(i)=Est.Cp.V(i)+w(i); // pointer statistics

        //nove rozdeleni informacni matice V
        Vyy=Est.Cy(i).V(1:2,1:2); // part Vyy - psi.psi'
    end
end

```

```

Vy=Est.Cy(i).V($,1:2);          // part Vy - psi.y
V1=Est.Cy(i).V($,$);           // part V1 - y.y
Est.Cy(i).th=inv(V1+1e-8*eye(V1))*Vy; // pt.est. - reg.coef.
Est.Cy(i).tht(:,t)=Est.Cy(i).th'; // pt.est. - covar.
if I_estCov~=0
    // pt.est. of noise covariance - used or not
    Est.Cy(i).cv=(Vyy-Vy'*inv(V1+1e-8*eye(V1))*Vy)/Est.ka(i);
end
end
Est.Cp.th=fnorm(Est.Cp.V,2);    // pt.est. of pointer parameter
[ss,Est.ct(1,t)]=max(w);       // store
end

// Results
disp(Sim.Cp.th,'pt.pars_sim')
disp(Est.Cp.th,'pt.pars_est')

s=2:nd;
wr=sum(Sim.ct(s)~=Est.ct(s)');
printf('\n Wrong classifications %d from %d\n',wr,length(s))

set(scf(1),'position',[50 50 400 400])
plot(s,Sim.ct(s),'bo',s,Est.ct(s),'rx')
legend('simulated','estimated');
title 'Values of the pointer'

set(scf(2),'position',[550 50 400 600])
for i=1:nc
    subplot(nc,1,i)
    plot(Est.Cy(i).tht')
    title('Parameters estimate evolution '+string(i))
end

// P71Mix1StRe.sce
// Mixture estimation - static components and pointer model
// - real two-dimensional data
// - initialization from expert knowledge

```

```

//  initial parameters are set through simulation structures + noise
// - with or without noise covariances estimation
[u,t,n]=file();           // find working directory
chdir(dirname(n(2)));     // set working directory
clear("u","t","n")      // clear auxiliary data
exec("ScIntro.sce",-1),mode(0) // intro to sesion
rand('seed',0)

nd=100;           // number of data
nc=3;            // number of components
I_estCov=0;      // estimation of noise covariances ? 0|1 no|yes

// MODEL INITIALIZATION
// Here expertly based initial parameters are set
// (they are copied to estimation structure Est)
// initial regression coefficients
Sim.nc=nc;
Sim.Cy(1).th=[0.9 -.5]'; // HERE SET THE INITIAL CENTERS OF COMPONENTS
Sim.Cy(2).th=[0.4 0.6]'; //  "-"
Sim.Cy(3).th=[-.7 -.5]'; //  "-"
// initial (or fixed) covariances
Sim.Cy(1).sd=0.1*[1 0;0,1]; // covariances of components
Sim.Cy(2).sd=0.1*[1 0;0,1]; // for I_estCov=0; stay fixed
Sim.Cy(3).sd=0.1*[1 0;0,1]; // (they are not estimated)
// initial pointer probabilities
Sim.Cp.th=fnorm([1 1 1]+.1,2);

Sim.ct(1)=1;           // initial pointer value

// initial parameters
a=.8;                 // std of scattering initial parametrs
for j=1:nc           // from those used in simulation
    Ps=[Sim.Cy(j).th;1]; // initial parameters
    Est.Cy(j).V=Ps*Ps'; // statistics
    Est.Cy(j).th=Sim.Cy(j).th+a*rand(2,1,'n'); // pt.est. of reg.coef
    Est.Cy(j).sd=.1*eye(2,2); // standard deviation
end
Est.ka=ones(1,nc); // counter
Est.Cp.V=ones(1,nc); // pointer statistics
Est.Cp.th=fnorm(ones(1,nc)); // pointer parameter
w=fnorm(ones(1,nc)); // weights

// DATA =====
load _data/dataAuto.dat // HERE, THE DATA ARE LOADED
Sim.yt=dt([1 2],1:nd); // DATA ASSIGNMENT (time runs in rows)

// ESTIMATION =====
printf(' ')
for t=2:nd

```

```

if t/10==fix(t/10), printf(' '); end
for j=1:nc
    [xxx,G(j)]=GaussN(Sim.yt(:,t),Est.Cy(j).th,Est.Cy(j).sd); // likelihood
end
Lq=G-max(G);
q=exp(Lq);

ww=q'.*Est.Cp.th; w=ww/sum(ww); // generation of weights
wt(:,t)=w';

// Update of statistic
Ps=[Sim.yt(:,t)' 1]; // extended reg.vec.
for i=1:nc
    Est.Cy(i).V=Est.Cy(i).V+w(i)*Ps'*Ps; // information matrix
    Est.ka(i)=Est.ka(i)+w(i); // counter
    Est.Cp.V(i)=Est.Cp.V(i)+w(i); // pointer statistics

    //nove rozdeleni informacni matice V
    Vyy=Est.Cy(i).V(1:2,1:2); // part Vyy - psi.psi'
    Vy=Est.Cy(i).V($,1:2); // part Vy - psi.y
    V1=Est.Cy(i).V($,$); // part V1 - y.y
    Est.Cy(i).th=inv(V1+1e-8*eye(V1))*Vy; // pt.est. - reg.coef.
    Est.Cy(i).tht(:,t)=Est.Cy(i).th'; // pt.est. - covar.
    if I_estCov~=0
        // pt.est. of noise covariance - used or not
        Est.Cy(i).cv=(Vyy-Vy'*inv(V1+1e-8*eye(V1))*Vy)/Est.ka(i);
    end
end
Est.Cp.th=fnorm(Est.Cp.V,2); // pt.est. of pointer parameter
[ss,Est.ct(1,t)]=max(w); // store
end

// Results
s=2:nd;
set(scf(2),'position',[550 50 400 600])
for i=1:nc
    subplot(nc,1,i)
    plot(Est.Cy(i).tht')
    title('Evolution of parameter estimates '+string(i))
end

```

Popis programu

1. Simulace hodnot ukazovátka a podle toho generování dat z příslušné komponenty.
2. Odhad se provádí podle standardních vzorců:
  - (a) výpočet vah w_t pro změřený výstup y_t .
  - (b) Přepočet statistik komponent a ukazovátka.
  - (c) Konstrukce bodových odhadů parametrů. Tady je možnost volby:
    - i. průběžné odhadování kovariančních matic komponent,
    - ii. použití počátečních kovariančních matic bez průběžného přepočtu.
Tato varianta je bezpečnější. Při průběžném odhadu se může stát, že jedna komponenta překryje ostatní a výsledek je daný právě jen touto komponentou.
Možná je také varianta, kdy v první části odhadování ponecháme kovarianční matice pevné, a v další části je již odhadujeme.
3. Jako výsledek se ukazují hodnoty odhadovaného ukazovátka ve srovnání se simulovaným. Tím úloha získává charakter klasifikace.